

VOGELZIEKTEN

A. van Kooten

Indien vogels een optimale verzorging genieten en alle levensnoodzakelijke voedingsstoffen in voldoende mate krijgen aangeboden, zal de kans op ziekte en gebreken relatief klein zijn. Toch blijft de mogelijkheid altijd aanwezig dat een vogel ziek wordt. Omdat de meeste vogels slechts 24 uur zonder voedsel kunnen, is bij ziekte een snelle diagnose gewenst. Zieke vogels dienen altijd direct uitgevangen en apart in een ziekenkooi gezet te worden. Besmetting van andere vogels wordt door deze handelwijze zoveel mogelijk voorkomen. Het verblijf waarin de zieke vogel zich bevond dient direct te worden ontsmet. Voederbakken, drinkflesjes en zitstokken vragen hierbij extra aandacht. Gedurende een aantal dagen zul je bij de andere vogels extra attent moeten zijn op eventuele ziekteverschijnselen. Bij ziekte van een vogel kan de diagnose natuurlijk het beste gesteld worden door een dierenarts. Het is ook de dierenarts die veelal de medicijnen zal moeten verstrekken. Helaas moet ik echter opmerken dat er te weinig dierenartsen zijn, die gespecialiseerd zijn in ziekten van vogels. Een ander probleem is dat een dier niet kan aangeven waar hij/zij lasten van ondervindt. Dit in tegenstelling tot mensen, die dat wel kunnen. Het stellen van een juiste diagnose zal dan ook, ingeval we met vogels te maken hebben, erg moeilijk zijn. De ziekten en gebreken worden in alfabetische volgorde behandeld.

BLOEDARMOEDE

Bloedarmoede kan ontstaan door de gevreesde bloedmijt (rode vogelmijt). De kleur van o.a. slijmvliezen, huid en poten is bij vogels, die lijden aan bloedarmoede lichter, daarbij zien we vaak een gewichtsafname bij de vogel.

Therapie:

Verbeter de voeding en de huisvesting.

Ingeval van bloedmijten dien je deze te bestrijden met een mijtenspray. De mijtenspray dient onschadelijk te zijn voor de vogels. Ter voorkoming en ter bestrijding van de rode bloedmijt schijnen de zogenaamde Vapona cassettes erg goed te voldoen. Eén cassette is voldoende voor een ruimte van 30 à 40 m. Zie verder onder bloedmijt.

BLOEDMIJT (RODE VOGELMIJT)

De rode vogelmijt is een zeer klein, nauwelijks door het oog waar te nemen spinachtig diertje. Bij warm, zomers weer vermenigvuldigen mijten zich zeer snel en kunnen dan in elk vogelverblijf terecht komen. Het is echt geen schande om zo nu en dan eens last van mijten te hebben. De rode vogelmijten verschansen zich overdag in spleten, kieren en gaten en kruipen 's nachts te voorschijn om bloed te zuigen bij de vogels. Volgezogen mijten zijn als rode punten herkenbaar. Bij aanwezigheid van bloedluis zult u, wanneer u met een mes door kieren/naden strijkt (nestkastje!!), bloedsporen op het mes aantreffen. Mijten zijn voor volwassen vogels niet direct (levens)gevaarlijk maar op de lange duur zullen ze er zeker door verzwakken. Speciaal voor broedende wijfjes kunnen mijten zeer irriterend zijn. Nestjongen kunnen door het bloedzuigen in één nacht worden gedood als zich in de spleten van nestkastjes of zelfs tussen de bodem van de blok en de nestholte mijtennesten hebben gevormd. U dient dan ook altijd uiterst waakzaam te zijn ten opzichte van mijten.

Alvorens u nestkastjes verstrekt dient u deze eerst te behandelen met een mijtenspray of met een gasbrander "uit te branden". De mijtenspray die u kiest dient onschadelijk te zijn voor de vogels.

Therapie:

Rode bloedmijt kan bestreden worden met een mijtenspray.

Zoals reeds eerder aangegeven kan ter voorkoming en ter bestrijding van de rode bloedmijt ook gebruik worden gemaakt van een zogenaamde Vapona cassette. Eén cassette is voldoende voor een ruimte van 30 à 40 m. (bijvoorbeeld 3x5x2 m.).

BUIKWATERZUCHT

Ingeval sprake is van buikwaterzucht zien we aan beide zijden van de stuit van de vogel vetbollen, die hard aanvoelen. Buik en borst voelen daarentegen zacht aan en hebben een wazig gele kleur. Dit euvel wil nog we eens optreden bij vogels, die teveel sepia tot zich nemen.

Therapie:

De therapie bestaat uit een overdosering aan lijnzaad. Wanneer de vogels onvoldoende van dit zaad opnemen kan men het lijnzaad koken en het vocht wat hieruit ontstaat verstrekken als drinkwater. Een hardgroene kleur van de ontlasting verraad dat het lijnzaad z'n werking heeft gedaan.

CLAGGING (KLEVERIGE, INGEDROOGDE UITWERPSELEN ROND EN OVER DE CLOACA)

Bij vogels (vooral grasparkieten) met clagging is sprake van plakkerige, ingedroogde uitwerpselen die zich rond en over de cloaca van de vogel hebben opgehoopt. Het gevolg hiervan is dat de vogel zich niet kan ontdoen van z'n faeces en urine. De afvalproducten hopen zich binnen in de vogel op en eindigen binnen enkele dagen met de dood van de betreffende vogel.

Wat de oorza(a)k(en) van clagging zijn is nog niet geheel duidelijk. Een mogelijke oorzaak zou een overdaad aan slijmproductie in de onderste deel van de ingewanden zijn, maar ook andere oorzaken kunnen (nog) niet worden uitgesloten. Aan de universiteit van Liverpool wordt dan ook nog steeds onderzoek gedaan naar het verschijnsel clagging.

Therapie:

De droge, plakkerige uitwerpselen dienen niet zomaar losgetrokken te worden, maar moeten zacht gemaakt worden met water en daarna voorzichtig verwijderd worden. De huid onder de aangekoekte uitwerpselen is dikwijls ontstoken en pijnlijk. Het aanbrengen van een zachte huidcrème zal de vogel zeker goed doen en in sommige gevallen komt het voor dat de crème verhindert dat er nog meer uitwerpselen aan de vogel blijven kleven.

Aangekoekte uitwerpselen moeten minstens tweemaal per dag worden verwijderd en dient volgehouden te worden tot genezing is opgetreden. De enige andere therapie is een behandeling met antibiotica.

Tot op heden zijn er nog geen aanwijzingen dat clagging besmettelijk is.

CONSTIPATIE (VERSTOPPING)

Wanneer teveel 'stoppende' zaden, zoals bijvoorbeeld blauwmaanzaad, worden verstrekt kan de vogel z'n ontlasting niet kwijt. De vogel zit in zo'n geval onrustig op de zitstok en heeft veelal geen lust tot eten.

Therapie:

Verstrek groenvoer, fruit en in vet gewreven raapzaad. Pas verder de voeding van de vogel(s) aan, zodat constipatie voor altijd tot het verleden behoort.

DARMONTSTEKING (ENTERITIS)

Diarree is een specifieke kenmerk van een darmontsteking.

Daarnaast zitten vogels met een darmontsteking lusteloos in elkaar gedoken met de kop tussen de veren.

De oorzaken van een darmontsteking kunnen talrijk zijn.

Wees bij een darmontsteking bedacht op de volgende oorzaken:

1. Bedorven voedsel

Voedsel kan ranzig worden wanneer het niet goed wordt opgeslagen. Rul (vochtig) gemaakt eivoer is vooral bij warm weer snel onderhevig aan bederf.

Vogelzaden dienen droog en koel bewaard te worden. Verstrek eivoer zoveel mogelijk droog. Bij warm weer dient rul gemaakt eivoer minimaal 2 keer per dag verwisseld te worden.

2. Te koud drinkwater.

Te koud drinkwater, bijvoorbeeld drinkwater met een temperatuur van enkele graden boven nul, moet niet aan vogels worden verstrekt. Drinkwater kan het beste worden aangeboden op kamertemperatuur.

3. Teveel aan ijzer in de voeding

Water met een hoog ijzergehalte (bijvoorbeeld welwater of water uit roestige drinkbakken) kan de oorzaak zijn van een grijsachtige diarree.

De oplossing voor dit probleem ligt voor de hand.

4. Teveel vochtname

Oorzaken hiervan kunnen zijn, teveel zout in de voeding en het verstrekken van teveel groenvoer.

Ga de samenstelling van de voeding na en stop met het verstrekken van groenvoer.

5. Tochtige huisvesting

Tocht in het vogelverblijf kan er de oorzaak van zijn dat vogels kouvatten. Kouvatten gaat vrijwel altijd samen met een darmontsteking en dus diarree.

Een tochtvrije huisvesting is hier de voor de hand liggende oplossing.

6. Wormen

Wanneer zich wormen in de darmen van de vogel bevinden zullen deze afvalstoffen uitscheiding. De uitscheidingsproducten van deze wormen zijn giftig waardoor diarree bij de vogel kan ontstaan.

Toedienen van een antiwormmiddel, bijvoorbeeld ivomec, volgens voorschrift is hier de remedie.

7. Te eiwitrijk voedsel

Vogels die een te hoge concentratie aan voedingseiwitten krijgen voorgeschoteld, kunnen als gevolg hiervan in de diarree raken.

Dit probleem is simpel op te lossen door het eiwitgehalte in de voeding te verlagen. Is het verstrekte zaadmengsel te eiwitrijk dan moeten de zaden met een hoog eiwitgehalte vervangen worden door zaden met een laag eiwitgehalte.

8. Vergiftiging.

Bij opname, kunnen met bestrijdingsmiddelen behandelde groenvoeders, diarree veroorzaken.

Groenvoeders dienen altijd goed 'gewassen' te worden alvorens ze aan de vogels worden verstrekt. Verstrek nooit groenvoeders waarvan u niet zeker weet of ze behandeld zijn met bestrijdingsmiddelen.

Therapie bij diarree:

Als eerste worden de veren die besmeurd zijn met ontlasting gewassen met een spons en lauw water. Vervolgens plaatsen we de zieke vogel in een ziekenkooitje, waarin de temperatuur boven de 35 graden Celcius moet zijn.

Verstrek enkelvoudige voedersuikers zodat de vogel snel over energie kan beschikken. Door het verstrekken van enkelvoudige suikers (bijvoorbeeld druivensuiker) wordt de vogel weer snel in staat gesteld zijn normale voedsel op te nemen. Enkelvoudige suikers kunnen het beste in water worden opgelost en als drinkwater (kamertemperatuur!! en 2 keer daags verversen) worden verstrekt. Indien de vogel te zwak is om te drinken kan de oplossing met behulp van een kropnaald of voederspuitje (met slangetje) rechtstreeks in de krop worden gebracht. Als voeding verstrekken we blauwmaanzaad en andere stoppende zaden. Daarnaast kunnen beschuitkrumels worden gegeven met wat houtskoolpoeder of Norit. Het laatste kan ook vermengd worden met de (stoppende) zaden.

Zo gauw verbetering optreedt kan gestopt worden met het verstrekken van de in water opgeloste enkelvoudige suikers.

De temperatuur in de ziekenkooi dient zeer geleidelijk teruggebracht te worden.

Het is altijd verstandig een dierenarts te consulteren. Deze zal naar alle waarschijnlijk een antibioticum, bijvoorbeeld Vibravet, voorschrijven.

DIARREE

Zie bij darmontsteking (enteritis).

DOORGROEIENDE ONDERSNAVEL

Met name bij kromsnavel, zoals grasparkieten, kan het voorkomen dat de ondersnavel doorgroeit. In zo'n geval kunt je de snavel gewoon bijknippen. Als je er niets aan doet krijgt de vogel problemen bij het pellen van zaden en zal dus, wanneer je niet ingrijpt, uiteindelijk verhongeren.

KALKPOTEN

Vooraf de wat oudere vogels willen hier nog wel eens last van ondervinden.

Mijten zijn veelal de oorzaak van kalkpoten. De mijten veroorzaken een chronische ontsteking onder de hoornschubben. Er wordt een kalkachtige aanslag gevormd waaraan de ziekte z'n naam dankt.

Therapie:

De aangetaste delen moeten worden ingesmeerd met slaolie, waaraan jodium is toegevoegd.

Een andere therapie is de poten enige tijd in warm sodawater te dompelen en vervolgens de poten met behulp van een penseeltje in te strijken met terpentine. Na deze behandeling dienen de poten ingesmeerd te worden met vaseline.

KOUVATTEN

Kouvatten kan gemakkelijk veroorzaakt worden door grote temperatuurverschillen. Ook een tochtige en vochtige huisvesting kan aanleiding geven tot kouvatten. Een andere oorzaak kan zijn dat een vogel kouvatt na het baden.

Vogels die kougevat hebben, zitten als een zielig bolletje in elkaar gedoken met de kop tussen de veren. De vleugels hangen naar beneden en de ademhaling is bemoeilijkt. Veelal vloeit uit de neus een slijmerige vloeistof die er de oorzaak van is dat de vogel vaak moet niezen.

Therapie:

Een vogel die kou heeft gevat plaatsen we in een ziekenkooitje, waarin de temperatuur boven de 35 graden Celcius moet zijn. Verstrek enkelvoudige voedersuikers zodat de vogel snel over energie kan beschikken. Door het verstrekken van enkelvoudige suikers (bijvoorbeeld druivensuiker) wordt de vogel weer snel in staat gesteld zijn normale voedsel op te nemen. Enkelvoudige suikers kunnen het beste in water worden opgelost en als drinkwater (kamertemperatuur!! en 2 keer daags verversen) worden verstrekt. Indien de vogel te zwak is om te drinken kan de oplossing met behulp van een kropnaald of voederspuitje (met slangetje) rechtstreeks in de krop worden gebracht. Als voeding verstrekken we volop fruit, groenvoer en een goed zaadmengsel. Zo gauw verbetering optreedt kan gestopt worden met het verstrekken van de in water opgeloste enkelvoudige suikers. De temperatuur in de ziekenkooi dient zeer geleidelijk teruggebracht te worden naar kamertemperatuur.

In ernstige gevallen is het verstandig een dierenarts te consulteren. Deze zal dan naar alle waarschijnlijk een antibioticum voorschrijven.

KROPZIEKTE

Vogels die aan kropziekte lijden braken voortdurend hun krop leeg. Het braaksel bestaat uit een kleverig slijm. Door voortdurend slingerende bewegingen met de kop te maken, besmeurt de vogel uiteindelijk het hele gezicht en tenslotte ook de kop- en halsveren met dit slijmerige braaksel.

Eigenaardig bij deze ziekte is dat de veren niet opgezet, maar glad gestreken gedragen worden.

Een vogel die aan kropziekte lijdt moet binnen 24 uur worden geholpen omdat hij/zij anders sterft.

Therapie:

Toediening van een antibioticum (tetracycline) is voor deze ziekte de enige effectieve therapie. Antibiotica is bij een dierenarts te verkrijgen.

LANGE NAGELS

Vogels met te lange nagels hebben grote kans om ergens achter blijven te haken. Daarnaast zullen lange nagels bij mannelijke vogels een goede bevruchting van de pop in de weg staan. De lange nagels zullen immers, wanneer de man bij de paring

op de rug van de pop plaatsneemt, als een soort van dolken in de huid van de pop prikken?

Therapie:

Leg de vogel met z'n rug op de handpalm en hou het pootje tussen duim en wijsvinger vast. Kijk tegen het licht door de nagel. De bloedvaatjes zijn door de nagel heen zichtbaar. Knip met een nagelschaartje, net voor het bloedadertje, de nagel af. Indien er toch bloed te voorschijn komt dan het bloed stelpen met bloedstelpende watten.

LEGNOOD

Van legnood is sprake als de vrouwelijke vogel haar ei niet kan leggen. Ingeval van legnood verlaat de pop het nest en gaat met opgezette veren op de bodem zitten. Legnood treedt op bij te jonge popjes en bij popjes die te intensief moeten broeden (meer dan 3 broedronden). Grote wisselingen in de temperatuur alsmede hevige kou kan eveneens legnood veroorzaken.

Therapie:

Popjes met legnood moeten zeer voorzichtig gevangen worden. Eenmaal gevangen worden ze in een vochtige warme doek gewikkeld en boven een pan kokend water gehouden (denk om brandwonden!). Bij dit alles is het aan te bevelen de cloaca van het popje in te smeren met slaolie.

Een ander therapie die kan worden toegepast is het achterlijf van het popje beurtelings in warm (handwarm!) en koud water te dompelen. Ook hier is het aan te bevelen de cloaca in te smeren met slaolie.

Een derde mogelijkheid is enkele druppels lauwe slaolie met een spuitje (zonder naald!) in de cloaca te druppelen.

Bedenk dat het eitje onder geen voorwaarde in het vogellichaam mag breken, omdat dit ongetwijfeld de dood van het popje tot gevolg zal hebben.

LONGSTUWING

Ingeval van longstuwning heeft de vogel een moeilijke, onregelmatige ademhaling. De oorzaak is veelal gelegen in temperatuur schommelingen en de overgang van een lage naar een hoge relatieve vochtigheid.

In ons wisselvallig klimaat, zo zal u duidelijk zijn, kan dit nog wel eens voorkomen.

Therapie:

De enige remedie is schommelingen in temperatuur en vochtigheid tegen te gaan. Regelmatige controle m.b.v. een thermometer en een hygrometer kan u hierbij meer inzicht verschaffen en mogelijk helpen het probleem op te lossen.

ONTSTOKEN OGEN

Ontstoken ogen willen nogal eens voorkomen in de wintermaanden. Ook in overbevolkte vogelverblijven alsmede bij het transport van vogels wil dit probleem nogal eens optreden.

Veelal treedt dit probleem ook op bij slecht geventileerde vogelverblijven.

In het laatste geval dient de ventilatie in het vogelverblijf verbeterd te worden.

Therapie:

Behandel het ontstoken oog met boorwater. Het uitwassen dient te geschieden met een in boorwater gedrenkt watje. Bij het uitwassen het watje slechts één keer gebruiken.

Een hardnekkige oogontsteking zal behandeld moeten worden met een antibiotica zalf, bijvoorbeeld globenicol oogzalf, die bij een dierenarts is te verkrijgen.

ONTSTOKEN VETKLIER

De vetklier ligt bij de vogels aan de staartbasis op de stuit.

Bij een ontsteking raakt de klier verstopt, terwijl de vetproductie doorgaat. Het vet hoopt zich daardoor op en gaat op het darmstelsel drukken. Het gevolg hiervan is dat de vogel zijn ontlasting moeilijk kwijt kan.

Bij vogels die weinig gelegenheid tot baden hebben en of bij vogels die onvoldoende ruimte hebben om te vliegen wil deze vetklier nog wel eens ontsteken.

De vogels regelmatig gelegenheid geven tot baden en of voldoende ruimte geven om te vliegen zijn de voor de hand liggende oplossingen voor dit probleem.

Therapie:

Op de plaats van de ontsteking kan trekzalf worden gesmeerd. Over het algemeen is dit voldoende om de vetklier weer snel te doen genezen.

ORNITHOSIS (VOGELZIEKTE)

Ornithosis ook wel vogelziekte genoemd, is sterk verwant aan psittacosis, ook wel papegaaienziekte genoemd. De verwekkers van beide ziekten zijn virussen.

Vogelziekte en papegaaienziekte hebben geen erg duidelijke symptomen. De symptomen komen nog het meest overeen met de verschijnselen zoals die gezien worden bij griep. Deze verschijnselen zijn: opgezette veren, kortademigheid, ontstoken ogen en 'lopende' neus.

Door de neusafscheiding zien we bij de vogels vaak vieze veren.

De ziekte is zowel voor vogels als mensen besmettelijk!!

Therapie:

Ingeval van ornithose of psittacosis zal een dierenarts moeten worden geconsulteerd. De dierenarts zal antibiotica voorschrijven.

POOTFRACTUUR

Pootfracturen kunnen ontstaan door ongelukken of gevechten.

Ook als de vogels ('s nachts) ergens van schrikken kunnen pootfracturen gemakkelijk optreden. Een klein nachtluchtje kan dit risico verkleinen.

Therapie:

Een gebroken poot moet worden gefixeerd. Voor het fixeren kan gebruik gemaakt worden van een opengeknipt rietje of een veerschacht. De poot dient goed recht gehouden te worden en omwonden te worden met 1 - 3 windsels leukoplast.

De vogel dient apart gehuisvest te worden in een kooi zonder zitstokken. Om aanpikken van het windsel te voorkomen kan de vogel een halskraag omgedaan

worden.

Het windsel mag na 14 dagen verwijderd (voorzichtig doorknippen) worden.

PSITTACOSIS (PAPAGAAIEZIEKTE)

Zie bij ornithosis.

RUI

Bij het ruien worden de oude veren vervangen door nieuwe. Bij veel vogels voltrekt de rui zich in ongeveer 6-7 weken.

Veelal ruien vogels twee keer per jaar. De eerste ruiperiode vindt in de lente plaats en de tweede eind juli, begin augustus. Wanneer de voeding en de huisvesting het gehele jaar door goed geweest is, zal de rui over het algemeen probleemloos verlopen. De rui is dan ook geen werkelijke ziekte. Wanneer voeding en huisvesting onvoldoende zijn geweest, kunnen zich tijdens de ruiperiode problemen voordoen. Ter voorkoming van problemen tijdens de ruiperiode dient derhalve de voeding en de huisvesting het hele jaar door goed te zijn.

Therapie:

Door de vorming van nieuwe veren bestaat er bij de vogels een extra behoefte aan dierlijke eiwitten. We kunnen de vogels tijdens de rui dan ook helpen door ze extra dierlijke eiwitten (meelwormen, mierenpoppen e.d.) te verstrekken. Ook het dagelijks natsproeien van de vogels met behulp van een plantenspuit helpt de rui bevorderen.

SCHURFTMIJT

Schurftmijten leven dag en nacht op de vogels en veroorzaken wratachtige woekeringen. De schurftmijten graven gangen in de huid en voeden zich o.a. met huidweefsel. De verschijnselen zijn veelal het eerst waarneembaar bij de washuid van de snavel. De aandoening is besmettelijk voor andere vogels.

Therapie:

Een met schurftmijt besmette vogel moet behandeld worden met een insecticide. Ernstige woekeringen dienen eerst enkele dagen met een insecticide worden geweekt.

Daarnaast kunnen de wratachtige woekeringen met zuurvrije vaseline worden ingesmeerd, waarbij u er op bedacht moet zijn dat de neusgaten vrij blijven.

Raadpleeg bij met schurftmijt besmette vogels een dierenarts.

VEDERLUIZEN/VEDERMIJTEN

Vederluizen en vedermijten kunnen veeruitval veroorzaken. Ook remmen ze groeiende veren in hun ontwikkeling.

Therapie:

Voor het stellen van de (juiste) diagnose is het raadzaam veren op te sturen of mee te nemen naar een dierenarts.

De veren dienen dan wel, direct nadat ze zijn uitgetrokken, in een goed afgesloten plastic zakje te worden gedaan. Gebruik geen veren die op de bodem liggen, de luizen of mijten zitten hier namelijk niet meer op!

Vederluizen en vedermijten moeten bestreden worden met een insecticide.

Raadpleeg bij een besmetting van vederluis of vedermijt een dierenarts.

VERWONDINGEN

Verwondingen kunnen gemakkelijk voorkomen. Door gevechten of ongelukken kunnen zowel kleine als grote verwondingen ontstaan. Kleine wondjes genezen in de meeste gevallen wel spontaan. Grotere wonden, vooral die aan de kop, moeten behandeld worden.

Therapie:

Gewonde vogels moeten, net als overigens alle zieke vogels, apart gezet worden. De kans bestaat namelijk dat andere vogels aan de wond gaan pikken.

Wonden dienen ontsmet te worden. Het ontsmetten kan gebeuren met jodiumtinctuur, jodium zalf (bijvoorbeeld: betadine jodiumzalf) of andere ontsmettingsmiddelen.

Zonodig en indien mogelijk kan de wond verbonden worden. Om te voorkomen dat de vogel aan het verband of aan de wond gaat pikken kan een halskraag gegeven worden.

Grote wonden moeten gehecht worden door een dierenarts. Bij grote verwondingen daarom altijd een dierenarts raadplegen.

VLEUGELFRACTUUR

Vleugelfracturen ontstaan vrijwel altijd door ongelukken.

Therapie:

Indien een vogel een vleugelfractuur heeft opgelopen dient de gebroken vleugel met een verband tegen het lichaam te worden gefixeerd. Hiervoor zijn een drietal windsels noodzakelijk.

Het eerste windsel wordt rond de borst en voorzijde van de vleugels aangebracht.

Het tweede windsel rond de buik en het midden van de vleugels en het derde rond de staart en eindpunten van de vleugels.

Het verband mag na ruim twee weken worden verwijderd.

WORMEN

Een wormbesmetting vindt plaats doordat de vogel wormeieren of larven van besmette vogels opneemt. Bij een chronische worminfectie zien we een algehele achteruitgang in conditie en vermagering.

Indien niet wordt ingegrepen zal de vogel uiteindelijk sterven. Vooral jonge vogels blijken gevoelig voor worminfecties. Worminfecties zien we vaak in de warme zomermaanden optreden.

Met betrekking tot worminfecties kunnen we onderscheid maken tussen worminfecties in het darmkanaal en worminfecties in de luchtwegen.

Therapie:

Vogels met een worminfectie dienen een zogenaamde antiwormmiddel, bijvoorbeeld ivormectine, toegediend te krijgen. Het antiwormmiddel dient strikt volgens voorschrift te worden gegeven.

Een goede methode van ontwormen is het wormmiddel toe te dienen met behulp van een druppelpipet, voederspuit met slangetje of kropnaald.

Gezien het besmettingsgevaar dient tijdens de wormkuur de vlucht te worden gereinigd en moeten nieuwe zitstokken worden aangebracht.

Na de wormkuur, die veelal uit twee fasen bestaat, dient ook het binnenvlucht te worden gereinigd en ontsmet (zie hoofdstuk 'Reinigen en ontsmetten'). Hierbij horen

ook de drink- en voerbakken alsmede eventueel aanwezige broedblokken.

ZWEETZIEKTE

Bij de zweetziekte zien we nestjongen nat in het nest liggen, alsof ze zweten. De zweetziekte zien we alleen in de broedperiode en wordt veroorzaakt door een tekort aan bepaalde voedingsstoffen.

Therapie:

De therapie moge duidelijk zijn. Verstrek het gehele jaar door een goede voeding, inclusief de nodige mineralen en sporenelementen.

ONTSMETTINGSMIDDELEN EN BESTRIJDINGSMIDDELEN

Ter bestrijding van ziekten en ongedierte zijn respectievelijk ontsmettingsmiddelen en bestrijdingsmiddelen noodzakelijk. Zoals uit bovenstaande al duidelijk wordt, hebben beide middelen een verschillende functie.

Een ontsmettingsmiddel wordt gebruikt om een vogelverblijf te zuiveren van bacteriën, virussen en schimmels.

Een bestrijdingsmiddel is bedoeld ter bestrijding van zowel uitwendige parasieten (o.a. luizen en mijten) als inwendige parasieten (o.a. diverse soorten wormen).

Ontsmettingsmiddelen

Ontsmetten van het totale vogelverblijf (inclusief drink- en voederbakken) is noodzakelijk indien één van de vogels een besmettelijke ziekte heeft opgelopen. De zieke vogel dient onmiddellijk uitgevangen en apart gezet te worden. Deze handelwijze is erop gericht de betreffende vogel beter te kunnen behandelen en besmettingsgevaar tegenover andere vogels te voorkomen. Omdat er grote kans bestaat, dat de zieke vogel het vogelverblijf en de materialen in het vogelverblijf heeft 'besmet', is een grondig uitgevoerde ontsmetting van het totale vogelverblijf noodzakelijk.

Ontsmettingsmiddelen dienen met zorg gekozen te worden. De voorschriften, die op de verpakking staan, dienen daarbij met zorg te worden opgevolgd.

Voorbeelden van ontsmettingsmiddelen zijn:

Halamid, Halapur, Kresolzeep en Creoline.

Bestrijdingsmiddelen

Zoals reeds werd opgemerkt zijn bestrijdingsmiddelen bedoeld ter bestrijding van ongedierte.

Vederluis en bloedmijt zijn hier voorbeelden van.

Ook voor bestrijdingsmiddelen geldt, dat ze met zorg gekozen moeten worden. De voorschriften, zoals die worden aangegeven in de gebruiksaanwijzing, dienen met zorg te worden opgevolgd.

Voorbeelden van bestrijdingsmiddelen zijn:

Diectreen - bestrijdingsmiddel tegen insecten en mijten

Noury Hoofdwater - bestrijdingsmiddel tegen bloedmijt

Anti-Scaly face - bestrijdingsmiddel tegen schurftmijt.